

זרה יצנתא

יצא לאור
ע"י מכון
'נתיבות החסידות'
ספינקא

פנינים יקרים על פרשת השבוע מלוקט
מתוך שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון י' / פרשת מקץ

| אדם שמאמין ממושיך שפע לעולם |

זיהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם. הקשה 'האור החיים הק': לכאורה היה לו לומר ופרעה 'חלם', ומהי הכוונה ופרעה חולם? ומבאר, שבמשך כל השנתיים חלם פרעה מדי לילה חלום, אבל שכח החלום, ורק לאחר שנתיים ימים חלם ולא שכח. והקשה עליו הרה"ק רבי פנחס מקאריין ז"ע, כיון ששכח בכל יום החלום שחלם, א"כ מה הייתה תכלית החלומות שחלם במשך שנתיים ימים?

וכתב לבאר על פי מעשה מהבעש"ט הק', שפעם נסע בדרך עם המגיד הרה"ק רבי מענדיל מנבאר זצ"ל, וצמא המגיד מבאר למים, ובאותו מקום שמים לא ראו שום מקור מים חיים לשי" תות. אמר לו הבעש"ט הק': האם הנך מאמין בכל לבבך ובכל נפשך שהקב"ה מראשית הבריאה ידע שאתה תהיה צמא למים ביום זה ובמקום זה וכבר הכין לך מאז מים לשתות! התבונן הרה"ק הנ"ל בזה זמן ממושך עד שאמר: שאכן מאמין בזה באמת ובתמים.

תיכף כשאמר זאת ראו איך שמוגיע איזה גוי ועל כתפו שני דליי מים חיים. ונתן להרה"ק הנ"ל לשתות כאוות נפשו. שאלו הרה"ק הנ"ל: מי שלח אותך למקום נידח ורחוק כזה עם מים? ענה אותו הגוי: שהוא משרת אצל איזה פריץ, ועבר עליו רוח שטות שאני יביא לו מים דווקא ממקום רחוק הלזה, ואני כבר שלשה ימים טועה בדרך ואיני יודע את דרכי אל ביתי.

נענה הרה"ק הנ"ל ושאל את הבעש"ט הק': אכן אני רואה שגדול כוח האמונה - והקב"ה הכין לי כל צרכי, אבל מדוע היה צריך אותו גוי להסתור בב עם המים שלשה ימים, ולמה לא הגיע תיכף ומיד, ולמה הייתי צריך לחכות כמה ימים למים חיים?.

השיב לו הבעש"ט הק': באמת, המים היו מורכבים לך כבר לפני שלשה ימים, אבל יושב

שאני אקח את זה, זהו חסרון באמונה ובטחון בהקב"ה. והחזיר הרענדעל על הארץ. והלך לבית המדרש של הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע כדי ללמוד.

אחרי כמה שעות מצא איש אחר את הסכום הזה על הארץ והרימו. ונכנס לבית המדרש לחפש לתת את זה למישהו, עד שמצא את רבי מענדלע ונתן לו את זה. ואמר לו: הרי אני עשיר גדול מאוד, ולא צריך את זה כלל, ולכן חיפשתי לתת את זה למישהו שצריך את זה באמת. ואז הרבי ר' מענדלע נהיה בשמחה, שעכשיו באמת קבלתי מן השמים את הלחם בלי שאקח לבד.

הפטיר זקני מו"ח מבאילה זצ"ל בשם זקינו הדברי בינה: שעל איש פשוט שהיה מוצא את זה לא היה בזה שום חסרון באמונה אם הוא היה מרים את זה, אבל אחד כמו הרה"ק רבי מענדלע ז"ע שאומרים עליו: 'שעשרים ושתים שנה אמר תורה על פרשת המן', על אחד כזה היה חסרון באמונה אם הוא היה מרים את זה, כי הוא צריך לשים את בטחונו עד הסוף בהקב"ה.

היוצא מזה, שהצדיק חייב לשים בטחונו בהקב"ה באמת ולא לבקש שום עזרה ח"ו וסיוע מאנשים. וחייבים להאמין שהקב"ה משגיח על כל דבר בפרטי פרטות ממש ואין דבר שזו בלי ציווי מהקב"ה. וכן היה עם יוסף הצדיק, מישהו אחר שהיה מבקש משר המשקים שיעזור לו, לא היה בזה שום חסרון באמונה, אבל יוסף הצדיק מגודל דביקותו בהקב"ה היה זה חסרון באמונה שהלך לבקש עזרה משר המשקים.

מסופר על הרה"ק מקאברינער ז"ע שהסתכל פעם אחת איך שעין מסוים נשרף. שאלו אותו על מה הרבי מסתכל כאן? ענה להם: אני רוצה לראות איך שהקב"ה משגיח על כל דבר בפרטות ממש, ומשגיח שלא יישרף אפילו עץ קטן מיותר מה שלא צריכים. ורואים מזה שהקב"ה משגיח על כל דבר בפרטות ממש. וכזה אמונה היה צריך להיות ליוסף הצדיק.

בשמים המתין עד שאתה תתן אל לבך אמונה חזקה ואיתנה כי הוא מכין מזון לכל בריותיו אשר ברא, ואם היית מגיע לאמונה זו לפני שלשה ימים היית מקבל את המים כבר אז, ואכן ברגע שהגעית למידת הביטחון תיכף בא הגוי ליתן לך מים.

הרי לנו יסוד גדול בעניין אמונה וביטחון. שהשי"ת מזמין לכל אחד למלא בקשתו הצריכה לו עוד קודם שיש לו ביטחון, אלא שלפי גודל הביטחון כך ממהרת הישועה לבוא. וכן היה כאן, אצל יוסף הצדיק, שבאמת הכין הקב"ה הישועה מתחילת השתי שנים, שהתחיל פרעה לחלום החלומות, אך החסרון היה במקביל, שמתחילה בטח יוסף בשר המשקים ונענש שיתעכב בבית האסורים עוד שתי שנים, ולכן במשך ב' השנים הללו חלם פרעה ושכח חלומותיו. אמנם הישועה הייתה מוכנה ליוסף הצדיק בכל יום, ומיד כשהגיע לביטחון האמיתי שירצו ממנו - מיד נגמרה גאולתו. ואם היה מגיע לאמונה השלימה בתחילת השתי שנים היה יוצא משם מיד.

כלומר, כשאדם חושב שיוודע ומבין כל דבר, הוא בעצמו מעכב את כל השפע, וכשאדם יודע שלא מבין ולא משיג שום דבר והכל מאת יתבי רך שמו, בזה הוא ממושיך שפע וברכה גדול לכל העולם.

| להרים כסף ברחוב זה חסרון באמונה |

מסופר על הרה"ק רבי מענדלע מרימנוב ז"ע שהיה עני גדול מאוד, וחי בדחוקות גדולה מאוד. פעם אחת הלך ברחוב ומצא בצד סכום כסף גדול, והרים את זה כדי שיהיה לו קצת רחבות. ושניה אח"כ אמר לעצמו: איפה הביטחון שלי להכניע עצמי לפני רענדעל, אדם צריך לדעת שכל דבר הוא מאתו יתברך שמו, והקב"ה כבר ישלח מן השמים כמה שאני צריך. וברגע

| טעם למה ביקש יוסף שימולו |

ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לנו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו. מבאר רש"י: 'לפי שהיה יוסף אומר להם שימולו'. לכאורה בש"ב ביל מה אמר להם יוסף 'שימולו', מהי הסיבה לכך?

אלא מבאר ה'כלי יקר': טעמו של דבר הוא, לפי שמצינו שהערלה נקראת חרפה, כמו שנאמר כי חרפה היא לנו לתת אחותנו לאיש אשר לו ערלה, והרעב נקרא ג"כ חרפה שנאמר ולא תקחו עוד חרפת רעב בגויים, על כן השב שבהסרת חרפת הערלה יוסר מהם חרפת הרעב.

כי הסרת הערלה היא הסרת מותרות הדמים המסבבים העיפוש, ורקיבת התבואה באה ג"כ מצד המותרות והפסולת שבתבואה הגורם הרי קוב והעיפוש. וכן השיב להם יוסף שימולו, על מה שאמרו אספנו תבואה והרקיבה, וזה מדה נגד מדה שאם האדם מסיר מתוכו הפסולת שבו, גם ד' יתן הטוב ויסיר הפסולת שבתוך התבואה ממש, שאי אפשר לאדם להסירו.

| טעם למה אמר יוסף למצרים למול |

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם. מבאר החתם סופר, מה היה העניין לקחת אחד שהוא לא מצרי להיות ממונה על התבואה?.

והנראה, שעל פתרונו של יוסף היה אפשר לפקד פק שזה דבר הנמנע שיהיה שבע שנים שבע גדול ושנה שלאחריה יהיה רעב, הרי הרבה תבואה נשתיר משנה שעברה למשמרת לשנים הבאות, וכן היה עצת יוסף שהרי הגזירה היא לא היה אלא על מצרים וסביבותיה כי חלם לו מן היאור עולות וגו'.

והשכיל יוסף בדעתו שאם ישים איש אחד ממדינה אחרת על מצרים, שתהא תחת רשותו וכאלו הוא שלו יתבטל הגזירה, ואם דבר זה אי אפשר ליתן לו רשות לגמרי, מ"מ אפשר ליתן תחת ידו תבואת הארץ ויתבטל גזירת הרקבון ואיש ההוא צריך להיות נבון וחכם איך יצבור הבר ואיך ימכרנו, ואז אפשר תבואת תשועה לארץ מצרים וזה כל תכלית הודעת החלום, וכיון שהאיש ההוא צריך להיות ממדינה אחרת לא יתקנאו חכמי מצרים, וזה שאמר פרעה: הנמצא כזה איש אשר ממדינה אחרת הוא ונבון וחכם כמוהו להיות שר ומושל ולצבור בר תחתיו.

אח"כ כשהתחיל שני הרעב וראו המצרים שהי תבואה נרקבת, מיד אמרו שהעצה של יוסף לא נכון, ולכן חזרו לפרעה ואמרו שאין ממש בעצת יוסף. וכזה מובן מה שפירוש רש"י על ותרעב כל ארץ מצרים ללחם, שהלכו אל פרעה

שיוסף אמר להם שימולו, והיינו שמצרים הלכו אל פרעה ואמרו שאין ממש בעצת יוסף שאף על פי כן נרקב התבואה.

ואמר פרעה כל אשר יאמר לכם תעשו. אם תרצו שיתקיימו לכם התבואות ולא ירקבו תמולו עצי מיכם כדי שתהיו לעם אחר ולא עליהם היה הגזירה, ועתה כל אשר יאמר אליכם תעשו דהיינו להימול לכם כל זכר.

| יוסף התאפק מההנאות גשמייות שהיה לו במצרים |

ויתאפק (יוסף) ויאמר שימו לחם. לכאורה ממה יוסף היה צריך להתאפק? מבאר 'הבית אברהם': 'ויתאפק', אם איש יהודי מתאפק מל' מלאות הנאותיו, לא רק בדברים אסורים ע"פ דין תורה. אלא אפילו דברים מותרים ועניני רשות מתאפק שלא למלאות תאוותו, לכבודו יתברך, אז ויאמר שימו לחם, הקב"ה משפיע עליו כל טוב.

כי לכל אחד יש חשבון בשמים כמה הנאות מוגיעות לו, וכמה צער ועגמת נפש. והחכם כשמתאפק מלמלאות תאוותיו ויש לו מזה צער ועגמת נפש, מקבל בזה את חלקו המגיעו בצער ועגמת נפש, ונשאר לו חשבון התענוגים, שנותנים לו בתענוג רוחני ובתורה ותפילה.

כל אדם יש לו חשבון מיוחד כמה הנאות יהיה לו וכמה צער יהיה לו. אדם שלוקח את ההנאות שיש לו בשביל דברים גשמיים, מפסיד מזה, משום שהיה יכול להתענג בתענוגים רוחניים שהם תענוגים נצחיים, לעומת תענוגים גשמיים שכמו שזה מוגיע ככה זה הולך. אבל מי שהוא שוטה, כל תענוגיו מקבל על ידי זה שממלא בפעם אחת תאוותיו. ומוכר את הכל בשביל נזיד עדשים.

ואיתא שם. משל מהבעש"ט הק': שנסוך אחד שהיה ראוי להיות מלך גדול מאוד, ולמלך על הרבה מדינות, בשעה שעוד היה נסיך קנה לעצמו מו את הסוסים הכי יקרים והכי מפוארים, והס' טובב עם זה בכל הרחובות, והיה לו מזה הנאה אמיתית, וכ"כ נהנה עד שהפסיד את ההנאה האמיתית שהיה צריך לקבל, ובסוף לא נעשה למלך על הרבה מדינות. כלומר, יש לאדם הנאות קצובות משמים. וצריך לראות לא להי שתמש עם ההנאות לגשמייות אלא לרוחניות. הנאה רוחנית הכוונה, 'אמונה'. אדם שחי עם הקב"ה. 'אין לך הנאה יותר גדולה מזה'.

וזה הכוונה ויתאפק יוסף. כלומר, שהתאפק מההנאות גשמייות - מזה שהוא מלך, ומזה שמושל בכל ארץ מצרים. ובשעה שישב על כיסא מלכותו חשב לעצמו שהקב"ה הניח אותו פה, והאמין שהקב"ה הניח אותו במקום הזה בכדי שאוכל להציל אחיו. כל מה שהחזיק את יוסף במצרים על אף הקושי בדבר, היה 'אמונה'.

ולכן ההנאה שהיה ליוסף במצרים, שהצליח להתאפק מכל ההנאות האחרות. ועל ידי אמור נה שהיה לו בהקב"ה זכה להגיע למקור הברכה שמשם יוכל להשפיע על כל אחיו כל טוב.

| ניצול שנות העוה"ז לתורה |

ויהי מקץ שנתיים ימים. מבאר כ"ק אאמו"ר זצ"ל, כשהאדם הולך מהעולם ומגיע לשמים, מראים לו שיש לו סך הכל כך וכך ימים שהיה עלי אדמות. לכאורה הוא היה בעולם שבעים שנה, ולא יפה הלך כל השבעים שנה שלו?.

אלא אומרים לו בשמים: היות ולא ניצלת את זה לתורה זה לא נחשב לכלום בשמים, כי כאן מחשיבים רק את ימים הרוחניים, ולכן יוצא שהיית בעולם רק כמה ימים. וזה הכוונה ויהי מקץ' כשאדם נפטר מהעולם, רואה שיש לו רק 'שנתיים ימים'. כלומר, שרואה שהיה חי בעולם רק כמה ימים ולא שבעים שנה כמו שהיה חי בפועל. או ויהי מקץ' כשאדם נפטר מהעולם, מגלה שיש לו רק 'שנתיים ימים', 'שנתיים' מל' שון 'שינה'. כלומר שיישן כל הימים ולא ניצל זאת לעבודת ה'.

| טעם למה יוסף התנכר אליהם |

ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה וירא יוסף את אחיו ויכרם ויתנכר אליהם. הקשה 'הקדושת לוי' מה בא הפסוק להשמיענו בזה שכתוב ויתנכר אליהם?.

אלא, ונראה הדתוב בא להשמיענו בזה צדקת יוסף הצדיק, כי הנה יוסף חלם לו שאחיו ישתחוו לו, כדכתיב והנה אנחנו מאלמים בו, והנה השמש בו, ואחיו לא רצו במלכות יוסף עליהם. כלומר, התורה רוצה ללמד אותנו צדקת יוסף, שבשעה שאחיו השתחוו לו לא גילה להם שהוא יוסף אחיהם.

והנה דרך הטבע כשאדם מנצח את חברו, וזה יודע שהוא מנצח אותו, דהיינו שיודע שמוזה האדם היה לו הניצוח, אז ירע לו ויש לו עגמת נפש גדול, אבל כשהוא מנצח ואין חברו יודע ממי הוא מנוצח, אז אין לו רע כל כך. כלומר, אדם שרוב עם חברו, והחבר מנצח, והמנוצח יודע מזה שחברו מנצח, למנוצח זה מאוד מפריע ומאוד כואב, ויש לו הרבה עגמת נפש. אבל כשאחד מנצח והחבר לא יודע שמנצחים אותו, ורק נודע לו אח"כ שנצחו אותו, אז אין הכאב כל כך גדול.

וזה היה 'צדקת יוסף', כשראה שמנצח את אחיו, שהם משתחוים לו כמו שחלם, והם ממש לא קבלו את חלומותיו, ועכשיו כשנתקיים החלום מות היה יכול יוסף להגיד להם: 'אחים יקרים אני יוסף אחיכם', אבל אז הם יראו שיוסף נצח אותם ויהיה להם צער גדול מזה. ולכן בשעה

| צריכים לשמוח תמיד |

הרה"ק ר' צבי בנו של הבעש"ט זי"ע. אמר בשם אביו הק': על הפסוק: 'צרה ויגון אמצא ובשם ד' אקרא'. משל כזה: היה מלך אחד שהיה פילוסוף גדול, אבל מרוב התפלספותו נתבלבלה עליו דעתו ועצבות גדולה תקפה אותו, אחד משריו המלך שהיה אוהבו מאוד, השתדל בתחבולות שונות לבדח את דעתו של המלך, ולהשרות עליו רוח של שמחה, והרבה פעמים עלה הדבר בידי השר.

אבל פעם אחת התעצב המלך עד למאוד, וכל מיני הגיחוכים ודברי הבדיחות של השר לא הועילו לגרש את רוחו העצב של המלך, ישב השר, וחשב עד שנפלה עצה בליבו, הוא הלך אל היער וראה שם איש אחד שעומד וכורת עצים ומניחם גל על גל, השר הפסיק את עבודתו של האיש ההוא, ואמר לו: שהוא רוצה לקנות את העצים על העגלה ויובילום לבית המלך, השר וכורת העצים השתנו על המי חיר, ואחרי שכורת העצים הביא את העצים לאוצר בית המלך דרש את הכסף מהשר, אבל השר סירב לשלם לו.

כעס כורת העצים והתחיל להכות את השר במהלך מות חזקות, שניהם התאבקו ונפלו זה על זה, פעם היה כורת העצים למטה והשר עליו ופעם להיפך, והשר קיבל מכות עד זוב דם, המלך עמד כל העת אצל חלונו, ראה את כל המחזה עד שפרץ בצי חוק גדול, נתבדחה דעתו של המלך עד שנעוררה שמחה בליבו, קיבל השר את כל המכות והיסורים באהבה רבה עקב השמחה שגרם למלכו.

וזהו כוונת הפסוק: 'צרה ויגון אמצא ובשם ד' אקרא'. אפילו כשנפלים ממדרגת בכל מיני ייסורי רים רוחניים וגשמיים צריכים להיות בשמחה ובי חדווה, כי הסיבה הוא כי 'בשם ד' אקרא'. כלומר אדם שנקלע למצבים של הסתר וחשכות גדול עד כדי כך שאינו רואה השגחתו יתברך ג"כ חייב להיות בשמחה כל הזמן. ולמה? כי 'בשם ד' אקרא', זה מה שהקב"ה רוצה דווקא משם לתת עבודה, וכשתצא משם עוד תתגעגע על הזמנים הטובים שהיה לך שם.

ואותו דבר היה עם יוסף הצדיק, על אף שהיה בתוך חשכות והסתר גדול בערות מצרים, והיה לו מלחי מה קשה מאוד, עם כל זה ידע שזה עבודת השם שלו וזה רצונו יתברך, ולכן שם בטחוננו בהקב"ה לבד. ולכן זה שאמר 'זכרתי וזכרתי' היה נחשב לחטא בשבילו, היות שהוא צדיק יסוד עולם היה צריך לשום בטחוננו בהקב"ה בלי שום בקשות מאף אחד.

| טעם מדוע כתוב ויהי בלשון צער |

זיהי מקץ שנתיים ימים. איתא 'באמרות טהורות בשם כ"ק אדמו"ר מסקווירא זצ"ל בשם 'התשואות

זי"ע. שהיה דר קודם התגלותו בעיר קונסטנצין. רבי אהרן היה עני מרוד וחי חיי צער ודוחק, אך מעולם לא איבד בטחוננו בהקב"ה ולא רצה ליהנות ממתנת בשר ודם.

לימים כאשר הגיע מצבו לשפל כזה שכבר לא היה בידו לשלם עבור מלמד שילמוד תורה לבניו, לא יכול היה להבליג בצערו הגדול, ובשבת דפק על הבימה בבית המדרש ופנה אל מתפללי בית המדרש בטרוניה, היתכן שנכדו של הבעש"ט הק' יהיה כל כך נעזב ונידח עד שבניו לא יוכלו ללמוד תורה. נודעו כל המתפללים ומיד קיבלו על עצמם כל אחד ואחד ליתן סכום מעות לתמוך ברבי אהרן כל שבוע.

בסיום התפילה נמלך רבי אהרן בדעתו וטען כלפי עצמו, הן כל ימי נזרתי מלבקש טובה מן הזולת ובסתתי תמיד בהשי"ת שבוודאי ישלח לי עזר-תו, והנה עתה החלפתי בטחוני בהקב"ה בביטחון בבשר ודם והיה לבו שבור על שנכשל, ומתוך צערו שפך שיחו לפני בוראו והפציר שבני העיר ישכחו אותו ואת הבטחתם ולא יעשו דבר למענו, ואכן תפילה זאת נתקבלה ביותר ובני העיר שכחו מכל אשר נעשה בשבת.

על פי זה ביאור הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע, שכתוב: 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכ' חהו'. לכאורה מה הכפל לשון וישכחהו, הלא אמר 'ולא זכר'? אלא, יוסף הצדיק נתמלא לבו חרטה על שפנה אל בשר ודם ולא שם בטחוננו אל הקב"ה, ולכן התפלל להשי"ת ששר המשקים ישכחהו, ולכן כתוב 'ולא זכר' שזה השר המשקים, וישכחהו הכוונה תפילת יוסף הצדיק שבאמת ישכח כמה שביקש ממנו אתמול בבית האסורים.

| יעקב ירד להציל נקודת האמת |

זירא יעקב כי יש שבר במצרים. מבאר כ"ק אדמו"ר זצ"ל, יעקב אבינו חש והרגיש שבארץ מצרים מתה לך יהודי עם שברון לב, אשר לכבו נשבר ונכנע.

ונראה להוסיף, ידוע הסיפור שהרה"ק משינאווא זי"ע אמר לאחיו הרה"ק מגארליץ זי"ע: מה ההבדל בינינו? אם אני נפגש עם אדם, גם אם הוא מלא שקר אבל יש בו נקודת אמת קטנה, אני מקרבו ומי חבב אותו בגלל נקודה קטנה זו של האמת, כי אני אוהב את האמת. אולם אחי שנפגש עם אדם שיש בו הרבה אמת ויושר, ובנקודה קטנה הוא נתפס בשקר, הוא רודף אותו ושונא אותו, כי דרכו לשנוא ולרדוף את השקר.

ובזה אפשר לפרש: זירא יעקב כי יש שבר' שיש א צובעראכנע הארץ אין 'מצרים'. שזה יוסף, על אף שהיה בין כל ערות הארץ ועמוק בתוך קליפת מצי רים, אבל היות שיש שם נקודה של אמת שזה יוסף הצדיק, ולכן חייב אני להציל הכל בשביל הנקודה של אמת שיש בתוכו.

שהשתחו לו, 'התנכר להם יוסף', כדי שלא יכאב להם בזה שיוסף מנצח אותם בזה שמתקיים החי לומות שלו.

והנה בכאן יוסף נצח את אחיו בקיום החלומות אשר חלם לו שאחיו ישתחו לו, ובאמת הם לא רצו בזה שיוסף ינצח אותם ויצטרכו להשתחוות לו, וזה היה צדקת יוסף הצדיק, שבשעה שהשתחו לו נמצא הוא נצח אותם, אלו היו יודעים שזה שהשתחו לו הוא יוסף היה רע להם, לכן יוסף הצדיק בשעה שהשתחו לו אחיו התנכר אליהם, כדי שלא ירע בעיניהם על הניצוח שהוא מנצח אותם בקיום החלומות, וידמו שהם משתחוים לאחר, ובאמת יוסף הוא מלך ולא יהיה להם עצבות על השתחויה, כי יבינו שהם משי-תחווים למלך אחר.

וזה שאמר הכתוב 'ויכירם' שיהיה להם צער, ולכן 'ויתנכר אליהם' שלא יהיה להם עגמת נפש וצער על שהוא נצח אותם. ומטעם זה ג"כ לא הודיע לא-ביו שהוא מלך ושהוא חי, כי אז ידע אביו שנתקיים חלומותיו וגם אחיו ידעו מזה ויצטערו להשתחוות לו, והיות שיהיה להם צער לכן לא הודיע לאביו ג"כ.

| טעם למה דווקא שנתיים |

זיהי מקץ שנתיים ימים. לכאורה למה נענש יוסף על שנתיים ולא פחות או יותר? מבאר הגאון רבי שלמה קלוגער זי"ע, כתוב בסוף פרשת וישב: 'בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשו'. ויוסף מיד ביום הראשון אמר לו 'כי אם זכרתי אתך' תזכיר אותי אצל פרעה. ולכן היות שיוסף הקדים את זכרתי והזכרתי עם שתי ימים, על כן נענש לשנתיים ימים, כי יום לשנה יום לשנה, כי הוא היה צריך להזכיר את זה רק ביום השלישי ולא ביום הראשון לכן נענש עם שנתיים נגד הימים האלו.

| יוסף הביא את הפתרון שלו באחרונה |

איתא ב'מדרש': שכל יום הגיעו אנשים חכמים לפתור את החלום של פרעה, אלא שלא היה קולם נכנס לאזניו עד שבא יוסף הצדיק. ויש להבין למה כן? אלא מבאר הגאון הנ"ל, שזה כדי שיבא יוסף באחרונה וייטול את הגדולה. כי אם הוא היה אומר את זה בהתחלה אז הם היו אומרים לפרעה את זה גם אני יכול, ואז לא היה להם כ"כ הכרה שהכל מאתו יתברך, ולכן הקב"ה נתן להם כל יום להביא פתרון אחר עד שפרעה כבר לא היה עצבים אליהם, עד שבסוף הגיע יוסף הצדיק ופתר לו את החלום הזה, וזה כבר נכנס לו לאזניים, ואז כולם ידעו והכירו שהכל מאתו ית' שמו.

| לבטוח אך ורק בהשי"ת |

זיהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם. ידוע המעשה עם הרה"ק רבי אהרן מטיטוב זי"ע נכד הבעש"ט הק'

אתו הם העוזרים שלו. ומרוב פחד התחיל הנהג לנסוע במהירות כדי שאף אחד לא יבחין בהם.

פתאום ציווה הרבי מבעלזא לעצור את הרכב. ויצא והתיישב על אבן בחוץ, ועשה כן למשך עשר דקות ארוכות. והגבאים היו במתח גדול כי היו בסכנת מוות וחייבים להמשיך. אחרי עשר דקות, נכנס לרכב וציווה להמשיך בנסיעה. ויצאו בשלום.

לימים סיפר זאת בעצמו לכ"ק אדמו"ר מסאדיגורא זצ"ל, והפטיר: שהרגיש שהוא בבהלה ועלול לאבד את הישוב הדעת. ולכן צויתי לעצור, ויצא תי להרגיע את עצמי ולקבל בחזרה ישוב הדעת, ורק אז הסכמתי להמשיך.

וזהו הכוונה זיריצהו מן הבור. לכאורה הרי יוסף רואה שפותחים את הדלת למישהו, למה לא ברח מיד החוצה? אלא יוסף היה יושב שמה עם ישוב הדעת, כמו שכתוב: ויהי ד' את יוסף, ולא רצים לשום מקום ולא ממהרים. ואם אני צריך לצאת משמה כבר יחפשו אותי להוציא אותי משמה. ולא צריכים לרוץ ואין לאיפה לרוץ כלל. וזהו הכוונה זיריצהו כלומר, היו צריכים לעשות לו לצאת. ולכן לא כתוב זירין שרץ החוצה. אלא זיריצהו לעשות לו את זה.

ואם היה כן היה יעקב אבינו יורד למצרים אחר ד' שנות רעב – דאין לומר דלפי חשבון זה היה יעקב יורד ג"כ בהקדם שתי שנים, דהרי היה צריך להיות כ"ב שנים שלימות שלא יראה יעקב את יוסף, כנגד אותן הכ"ב שנים שלא ראה יעקב פני אביו, – ואז היה הכסף שהגיע למצרים הרבה יותר ממה שהיה עכשיו, ע"י שהיו באים עוד שתי שנים לקנות אוכל, משא"כ עכשיו שבבוא יעקב נסתיים הרעב, ועל ידי זה היו ישראל יוצאים ברכוש גדול יותר.

ולכך כתיב ויהי לשון צער, היות שרק מקץ שני תיים ימים היה פרעה חולם ולא קודם לכן, ועל ידי זה לא היה הרכוש גדול כל כך. כלומר, הצער הוא, שהיה באפשרי לקיים ביתר שאת וביתר עוז את ההבטחה של זאחרי כן יצאו ברכוש גדול, ובטוח שהיה אז לאברהם אבינו תענוג גדול ביותר.

| יוסף לא ברח לבד |

זיריצהו מן הבור. נראה לבאר את העניין, מסופר שבמלחמת עולם השנייה הבריחו חסידי בעלזא את רבם הרה"ק מבעלזא זצ"ל להונגריה. הפחד הכי גדול הייתה שאם ח"ו יעצרו אותם בדרך, יחד שבו שהרבי הוא מפקד רוסי והגבאים שנוסעים

חן. דהנה אין ויהי אלא לשון צער. ויש להבין מהו הצער כאן כשיצא יוסף מבית האסורים. הלא צריכים לשמוח בשמחה גדולה על שיצא משם?.

ומבאר, דהנה איתא בזה"ק שהקב"ה המסבב כל הסיבות עשה שיהיה רעב בכל העולם ורק במצרים יהיה אוכל, ועשה שבכל העולם כולו היה שבע שנות שבע ושבע שנות רעב. ולמה עשה הקב"ה כן? אלא המסבב כל הסיבות עשה שיוסף ירד למצרים, ואסף אוכל כל שנות השבע, וברגע שנהיה שנות הרעב אז כל העולם ירדו למצרים לקנות אוכל מיוסף, כדי שיוצאו מארבע פינות העולם לקנות אוכל במצרים.

ולמה עשה הקב"ה כן? כדי ועל ידי זה יגיעו כל הכסף שבעולם למצרים. וכל זה פעל השי"ת כדי שיתקיים הבטחתו לאברהם אבינו ואחרי כן ויצאו ברכוש גדול, ועל כן רצה שיהיה הרבה כסף לרוכב.

והנה באמת כבר הגיע זמנו של יוסף לצאת מבית האסורים שתי שנים קודם לכן, אלא שנענש בשיביל שבטוח בבשר ודם כשאמר לשר המשקים כי זכרתי והזכרתי, ולא בטוח בה', על כן נתוסף לו להיות עוד שתי שנים בבית הסוהר. ואלמלא זאת היה פרעה חולם את חלומו ב' שנים מקודם, והיו מקדימים שבע שני השבע לבוא בשתי שנים, וכן שנות הרעב היו מתחילין בהקדם שתי שנים.

לעילוי נשמת
הרה"ח
רבי בנימין ב"ר אברהם
שמואל ז"ל
גלב"ע ערב ראש השנה תשפ"פ.

לעילוי נשמת
הרה"ק רבי
חי יצחק בן הרה"ק רבי יוחנן
מרחמסטריווקא זצוק"ל
גלב"ע כ"ט אב תשפ"ג.

לעילוי נשמת
מרת גילה בת ר' יוסף ע"ה
מאשקאוויטש
גלב"ע י"ג חשוון תשפ"ד.
נתרם ע"י הרה"ח שמואל צ'פניק הי"ד

התודה והברכה
לבבוד ידידיע הוקר והנעלה
הר"ר יאיר רשבסקי הי"ו
שנדב את הגליון לברכה והצלחה
בכל הענינים

לכתב ולצרף על ידי הרה"צ יצחק טווערסקי שליט"א יו"ר מכון לתיבות החסידות.

להצרות ולהארות ולקבלת העילויין באייל אפער אפולית לכתובת הדוא"ל: 5701554@gmail.com